

Kapitoly z dějin filmu II.

Charakteristika přednášky

Historiografie filmu

Kapitoly z dějin filmu II.

Obecná charakteristika přednášky:

- dějiny **evropské** a **americké** kinematografie od roku 1945 po současnost
- vývoj filmu jako umělecké disciplíny, průmyslového oboru i média s odkazy na mimokinematografické vlivy
- zaměření na vybraná hnutí, výrazné tendence a periody

Výukové okruhy

- Mimokinematografické souvislosti - sociokulturní kontext; odkazy k politickým vlivům na kinematografii
- vybrané umělecké tendence a hnutí ve světové kinematografii
- autorský film, cinefilie
- rozmach filmového průmyslu, příklady produkční a distribuční praxe
- technický progres
- dílčí srovnávací odkazy k české kinematografii
- rozvíjení stěžejních filmových žánrů

Výukové okruhy

(rámcová osnova 13 přednášek)

1. Poválečné období /zestátnění kinematografie v ČSR; studená válka/
2. Neorealismus
3. Americký film v poválečném období
4. – 6. Autorství, umělecký film
7. – 9. Nové vlny (Francie, Československo, Německo, Velká Británie, ad.)
10. Nový Hollywood
11. Politicko kritický film
12. „Kinematografie v éře elektronických médií“
13. Vývoj (české) kinematografie po pádu komunismu

Kapitoly z dějin filmu II. – základní bibliografie

- Kristin Thompsonová, David Bordwell, *Dějiny filmu. Přehled světové kinematografie*. Praha, AMU, 2007.
- Plazewski Jerzy, *Dějiny filmu*, Academia Praha 2009.
- James Monaco, *Jak číst film: svět filmů, médií a multimédií: umění, technologie, jazyk, dějiny, teorie*. Praha, Albatros 2004.
- Jan Křipač, *Dějiny světového filmu: západoevropská poválečná kinematografie*. Olomouc, Univerzita Palackého v Olomouci, 2006.

Kristin Thompsonová, David Bordwell
Dějiny filmu. Přehled světové kinematografie

V rámci základní periodizace knihy, která směřuje od rané kinematografie až ke „kinematografii v éře elektronických médií“, jsou sledována tři hlavní témata:

- vývoj filmové formy a stylu
 - hlavní změny ve výrobě, distribuci a uvádění
 - mezinárodní trendy.
-
- Autoři se zaměřují na hraný, dokumentární, experimentální, avantgardní a animovaný film.

Kristin Thompsonová, David Bordwell
Dějiny filmu. Přehled světové kinematografie

- Bordwell a Thompsonová charakterizují svůj záměr **nerespektovat tradiční příběh velkých filmových dějin**, které jsou tradovány velkými osobnostmi, jimž byla často až retrospektivně přisouzena významná role
- **auteurství je chápáno jako historický fenomén**, produkováný dobovou filmovou publicistickou
- namísto kanonických děl dává prostor dílům spíše **typickým** – bez zpětného nadhodnocování „velkých děl“ a „geniálních tvůrců“
- určujícím výkladovou metodou je **historická rekonstrukce dobového kontextu**

Plazewski Jerzy

Dějiny filmu

- problémem této publikace je poněkud zastaralé pojetí syntetických dějin film
- Plazewski se soustředí především na významné autory a hnutí a jen zřídka nabídne pohled vně filmu
- jeho přístup neodpovídá současným přístupům k historiografii filmu, již představuje takzvaná nová filmová historie
- Nová filmová historie chápe film jako síť sociokulturních ekonomických a estetických vlivů.

- COOK, David A. *A History of Narrative Film*. New York : W.W. Norton & Co., 2004.
- BORDWELL, David, STAIGER, Janet, THOMPSON, Kristin. *The Classical Hollywood Cinema*. New York : Columbia University Press, 2002.
- KINDEM, Gorham (ed.). *The International Movie Industry*. Carbondale : Southern Illinois University Press, 2000.
- LEYDA, Jay. *A History of the Russian and Soviet Film*. Princeton : Princeton University Press, 1983.
- HAYWARD, Susan. *French National Cinema*. London : Routledge, 2005.
- STANDISH, Isolde. *A New History of Japanese Cinema*. New York : Continuum, 2006.
- IORDANOVA, Dina. *Cinema of the Other Europe. The Industry and Artistry of East Central European Cinema*. London : Wallflower Press, 2003.
- SORLIN, Pierre. *Italian National Cinema 1896-1996*. London : Routledge, 1996.
- STREET, Sarah. *British National Cinema*. London : Routledge, 1997.
- WELCH, David. *Propaganda and the German Cinema, 1933-1945*. London : I. B. Tauris, 2001.

Nová filmová historie – metodologický obrat

- http://film.ff.cuni.cz/rozcestnik/histori/velke_dejiny.pdf
- http://www.iluminace.cz/JOOMLA/images/stories/obsahy/thein_nfh_1_05.pdf
- <http://film.ff.cuni.cz/rozcestnik/teorie/NFH.pdf>

New Art History

- tradiční historiografie x New Art History
- od konce 60. let probíhající pokusy o revizi a proměnu oboru vyústily ve zformování nových přístupů
- podnět post-strukturalistické myšlení a literární kriticismus
- *jazykový obrat* (linguistic turn)
- nová teorie odrážela i sociální a kulturní změny
- namísto esencialismu – kontextualismus
- přesun pozornosti z významu *díla* k fungování a podmíněnosti sociálním kontextem

Nová historie filmu

Opozice vůči klasickému konceptu velkých dějin, vůči:

- zjednodušující kauzalitě (výkladový systém příčin a následků)
- časově lineární události
- akcentu na geniální tvůrce a hnutí
- biografismu (výklad díla autorem)
- nedostatku exaktnosti; nedostatečné znalosti konkrétních událostí a pramenů
- nekritický přístup k pramenům (autorita pamětníků)

Historiografie

- Neexistuje JEDNA historie filmu
- Problém generalizace – opomíjení výjimek a odchylek
- Chronologie, periodizace (není univerzální)
- Kauzalita
- Význam – vliv, typičnost, jedinečnost
- <http://www.youtube.com/watch?v=ogZB-6yLS1Q>
- <http://www.youtube.com/watch?v=G-cr234ajx8&feature=related>
- <http://www.youtube.com/watch?v=2s0N2MxgFnE&feature=related>

Nová historie filmu

- označení heterogenních, **různorodě kontextově** orientovaných přístupů
- v badatelské činnosti již není cílem vyzdvihnout významné dílo a tvůrce
- podstatné je soustředit se i dobové zázemí tvorby a celkový kontext díla, na **produkci, distribuci, předvádění filmů i dobovou recepcí.**
- **vztahy mezi jednotlivými médii** nemusejí podléhat chronologickým řadám a kopírovat technický a technologický vývoj
- zásadní je celkový vědecký přístup směřující k **interdisciplinárnímu přístupu**

Nová historie filmu

- Soustředění se na popis ideové základny nové metody, nové historiografie.
- Analýza konkrétních historických problémů na pozadí obecnějších metodologických reflexí (přehodnocení ustálených mýtů).
- Otázky filmu jako média, přehodnocení divácké recepce a percepce
- Výzkumy se věnují samostatným oblastem: historii recepce, mikrohistorické studii geneze filmů, historii z perspektivy, gender studies, historii vidění, vizuální kultuře, archeologii médií.

Historiografie (členění dle Francesca Casettiho)

- **Ekonomicko-industriální dějiny** - sledují ekonomickou, průmyslovou a technologickou realitu, která se podílí na změnách a zvratech ve filmu
- **Socio-kulturní dějiny** - film je z této perspektivy sledován buď jako zrcadlo, které do jisté míry odráží postoje a chování společnosti dané doby, nebo jako činitel, který určitým způsobem spouští změny ve společnosti a zasahuje do společenských procesů.
- **Esteticko-lingvistické dějiny** - tato linie výzkumu je protikladem činnosti tvůrců posvátných dějin a pomníků význačných osobností a děl.
- **Poučené dějiny** - jsou výsledkem tvorby filmových historiků - cinefilů, vyznačují se bohatostí materiálu, zábavnou formou a neproblematičností.
- **Globální dějiny** - jejich výsledkem je ukázat mnohost dějin za použití různých nástrojů a jejich konfrontování.

Historiografie (členění dle Bordwella a Thomsonové)

- Biografické dějiny
- Průmyslové, ekonomické dějiny
- Estetické dějiny (forma, styl, žánr)
- Technologické dějiny
- Společenské / kulturní / politické dějiny

1. Navštěvujete pravidelně filmové představení?
Jaký typ produkce preferujete?
 - Premiérové filmy z běžné nabídky
 - Specializované retrospektivní přehlídky
 - Filmové festivaly

2. Preferujete coby divák určitou národní kinematografii? Hnutí? Osobnost?

3. Jaký je Váš názor na současný český film?
Pokud jej např. srovnáte s předlistopadovou produkcí nebo s filmy jiných evropských států

4. Čtete filmové recenze? Z jakých tištěných nebo elektronických periodik?